

УДК 81`42

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.1.27>**А. Д. РЕШИТЬКО***викладач кафедри гуманітарних дисциплін,**Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Суми, Україна**Електронна пошта: annareshytko@gmail.com**<http://orcid.org/0000-0002-7891-7092>***МАГІЧНИЙ ДИСКУРС ЯК СУГЕСТИВНИЙ ТИП КОМУНІКАЦІЇ**

Стаття присвячена розглядові основних напрямів і завдань сучасної дискурсології як галузі лінгвістики на прикладі англомовного магічного дискурсу. Термін «дискурс» вживається у різних значеннях та є предметом вивчення різних напрямів. Мета статті – надати стислий огляд існуючих досліджень магічного дискурсу та окреслити перспективи його вивчення на матеріалі англійської мови. Актуальним у статті є описання магічного дискурсу як сугестивного типу комунікації. Виявлено особливості реалізації магічного дискурсу. Охарактеризовані відмітні ознаки чарівної казки та фентезі. Історико-культурна цінність феномену магія формувалася протягом багатьох тисячоліть і залишається серед ціннісних домінант всіх сучасних культур. Цей феномен, що виник як започаткування духовного життя стародавніх цивілізацій, означає чаклунські обряди та ритуали, пов'язані з вірою у здатність людини надприродним шляхом впливати на людей, тварин, явища природи, а також на уявних духів та богів. Магія нерозривно пов'язана з такими поняттями як містика, вигадка, чаклунство, що сягають до найвної картини світу та категоризуються у магічних текстах, що дозволяють психологічно протидіяти негативному впливу довкілля. Такі тексти та пов'язані з ними ритуальні дії відносяться до магічного дискурсу та актуалізуються в жанрах заклинання, заляття, змови, привороту / відвороту. Магічний текст має яскраво виражений сугестивний потенціал, символічно насичений і реалізує базові стратегії застереження, корекції та протекції. На зорі людства люди намагалися знайти ідеальні слова, породити цілющі тексти – змови, молитви, формули гіпнозу.

Найважливіші з них запам'ятовувалися, переписувалися, передавалися з покоління до покоління, і людина, яка професійно володіє ними, вважався чарівником, магом, відуном. Магічний дискурс як сугестивний тип комунікації функціонує у межах статусно-рольового спілкування, що реалізує протективну функцію нейтралізації побутових фобій за допомогою: магічної семіотики; магічної вербаліки; містичних ритуалів із сугестивною силою.

Магічний дискурс має яскраво виражений сугестивний потенціал, символічно насичений та реалізує базові стратегії застереження, корекції та протекції. Ключовими проблемами вивчення магічного дискурсу залишаються структура та стратифікація, встановлення його ознак, одиниць, категорій, типів; з'ясування способів організації різних дискурсивних інваріантів, вироблення методів і процедур його аналізу.

Ключові слова: магічний дискурс, сугестивна комунікація, казка, магія, фентезі.

Вступ. З найдавніших часів людство намагається осягнути сенс навколишнього світу, це стосується як природи, продуктів людської діяльності, так і слів, міміки, жестів. Однак найзагадковішим явищем, яке намагалися розгадати протягом тисячоліть видатні філософи, психологи та лінгвісти, виступає людська свідомість. Магія, як і релігія, є продукт людської свідомості. Інтелектуальна діяльність людини завжди відрізнялася креативністю, з її допомогою виділялося найневловиміше та незрозуміліше. Так, до вельми детальної концептуалізації з подальшою вербалізацією привели людини думки, за допомогою яких вона намагалася описати своє шосте відчуття – інтуїцію, передчуття, страхи, відчуття, пов'язані з недостатнім знанням про себе і навколишній світ. Людина замінювала та продовжує замінювати

їх вигадкою про магію і чаклунство, за допомогою яких нібито можна пояснити слабкозрозумілі їй процеси і явища. Досвід дослідження магії пояснюється конститутивними ознаками магії як форми світорозуміння: старовиною походження, доброю розробленістю людського образу, зверненням до всіх сторін людської особистості, перш за все, до сфери несвідомого – почуттів, емоцій, фантазії, уяви, інтуїції. «Магія не тільки втілюється людиною, але і людина за своєю спрямованістю» [Козачук].

Магія невіддільно пов'язана з релігією. Сутність релігії полягає у вірі людини в надприродне, що містить від моральних норм і типів поведінки, обрядів і культових дій. Віра виявляє те, що невидиме недоступне звичайному погляду, віра – це додаткове бачення світу, віра дарує нове одкровення буття. Область магії

також заснована на вірі: якщо немає віри, немає і магії. Спільність релігії і магії виявляється в їх меті – зверненні до віри в надприродне внаслідок емоційного стресу, складних життєвих ситуацій (так званих життєвих глухих кутів), коли дійсність не дозволяє людині знайти інший шлях. І магія, і релігія прямо спираються на міфологічну традицію, на чудесне очікування розкриття людині чудодійної сили. В релігії ця сфера наповнюється духами і душами, провидінням, надприродними покровителями роду і провісниками його таємниць; в магії – первісною вірою в силу чарівництва і магічного заклинання. Відмінності спостерігаються в засобах досягнення цієї мети. У сакральній сфері магія виступає як певне практичне мистецтво, що служить для виконання дій, кожна з яких є засобом досягнення певної мети; релігія ж є системою таких дій [Хабермас].

Виклад основного матеріалу. Феномен магії формувався протягом багатьох тисячоліть і залишається ціннісним домінантом усіх у сучасних культурах. Даний феномен, що з'явився як зачаток духовного життя стародавніх цивілізацій, означає чаклунські обряди і ритуали, пов'язані з вірою в здатність людини надприродним шляхом впливати на людей, тварин, явища природи, а також на уявних духів і богів. Магія нерозривно пов'язана з такими поняттями як містика, вигадка, чудо, які зводяться до найвної картини світу і категоризуються в магічних текстах, що дозволяють психологічно протидіяти негативному впливу навколишнього середовища. Такі тексти і пов'язані з ними ритуальні дії належать до магічного дискурсу і актуалізуються в жанрах заклинання, заляття, замови, зняття причини.

Магічний текст має яскраво виражений сугестивний потенціал, символічно насичений і реалізує базові стратегії застереження, корекції і протекції. На зорі людства люди намагалися знайти ідеальні слова, породити лікувальні тексти – замови, молитви, формули гіпнозу. Найвдаліші з них запам'ятовувалися, комунікувалися, передавалися з покоління в покоління, і людина, яка професійно володіє ними, вважалася чарівником, магом, відуном [Бехта : 50]. Для магічного дискурсу характерно навіювання (сугестія), звернене до логосу, пафосу і етосу, яке визначається такими ситуативними факто-

рами як низький рівень обізнаності та компетентності сугестантів, девіантні психічні стани, оскільки кінцевою метою будь-якого сугестанта є зміна поведінки сугестанта через вплив на його підсвідомість, а сугестивність зростає в стані сильного емоційного збудження, стресу, втоми, хвороби. Магічний дискурс як сугестивний тип комунікації функціонує в рамках статусно-рольового спілкування, що реалізує протективну функцію нейтралізації побутових фобій (страх хвороби, невдач, містичного негативного впливу оточення на долю людини і т. д.) за допомогою: магічної семіотики (обереги, амулети, талісмани, інструменти – *dummies, wax figure, bell, candle, magic recipe, brew, broth, needle, thread, philter, potion, jar, moly, wand, magic ring, magic mirror*); магічною вербалікою (тексти – змови, заклинання, прикмети і т. д., які використовуються з метою захисту від негативного впливу); містичних ритуалів із сугестивною силою.

Практичне мистецтво магії має певну застосовану в суворих межах техніку виконання: магічна семіотика, магічна вербаліка і магічні здібності виконавця створюють постійну триєдність, так званий магічний ритуал. Релігія в усьому розмаїтті її аспектів і цілей не має настільки прості техніки; її єдність не зводиться ні до системи формальних дій, ні прибрати навіть до універсальності її ідейного змісту, вона, скоріш, полягає у виконуваний функції і в ціннісному значенні віри і ритуалу. Вірування, властиві магії, відповідно до її практичної спрямованості, вкрай прості. Це завжди віра у владу людини досягати бажаної мети за допомогою магічного ритуалу. На відміну від релігійного дискурсу, що базується на сакральності як основі нейтралізації езотеричних фобій, магічний дискурс заснований на містичному змісті текстів [Адамчук]. Існує безліч визначень магії, але релевантним для нас є те, в якому відображена її сполученість з релігією.

Сфера магії визначається в культурології як «первісна форма релігії, чаклунство, система певних дій і слів, за допомогою яких, за уявленнями давніх народів з примітивною культурою, можна підпорядкувати собі так звані надприродні сили і з їх допомогою викликати чудесні видіння».

У релігійно-містичних уявленнях магія означає сукупність дій і слів, нібито володіють

чудодійними властивостями, здатні підкоряти надприродні сили і здійснюються з метою вплинути на явища природи, тварин і людей. Отже, магія – одна з найдавніших форм релігійності, пов'язана з вірою в здатність людини впливати на сили природи, долю окремих осіб або цілих народів за допомогою магічної семіотики (оберегів, амулетів, талісманів, інструментів і т. д.) і магічної вербаліки – текстів (змов, заклинань), які в сукупності утворюють магічний ритуал [Ячменьова].

У сучасному соціумі магічний дискурс представлений як різновид інституційного спілкування. Безумовно, в порівнянні з колишніми етапами розвитку соціуму, даний тип спілкування має тенденцію до зникнення. В середні віки «повсякденне і надприродне були відділені в селянській свідомості», чаклуни і чаклунки, знахарки і віщуни «були життєво необхідні для добробуту і нормального функціонування сільського колективу» і магією так чи інакше користувався кожен [Фенько]. Сучасна суспільна свідомість не пов'язує магічний дискурс з будь-яким конкретним соціальним інститутом. Як особлива культурна система він розчиняється в науковій, релігійній та медичній комунікації. Магічний дискурс виділяється на підставі системоутворюючих ознак, а також інтенцій учасників. Спілкування відбувається в заданих рамках статусно-рольових відносин [Горлова]. Метою магічного дискурсу є реалізація базових стратегій застереження, корекції і протекції. Учасниками виступають: клієнт – особа, яка звертається за допомогою, і герой – носій таємного знання, посередник, який здійснює спілкування між клієнтом і надприродними силами. Принципова нерівність учасників комунікації спеціально демонструється зовнішнім виглядом героя, його поведінкою, наявністю знакових атрибутів магічного процесу, специфічним способом проголошення магічних текстів. Про більш високий статус героя, його незвичайні здібності і можливості свідчать лексеми: маг, чарівник, чародій, чаклун, чудотворець зображені в мові великою кількістю найменувань для героїв магічного дискурсу [Бурбело].

Ключовими концептами магічного дискурсу виступають «чудо» і «таємниця», які зображають цінність надприродного дива як сили, що володіє необмеженими можливостями.

В основі магічного дискурсу сягаючи до наївної картини світу містика, вигадка, чудо, які вербалізуються в магічних текстах [Гнезділова : 70]. Вербальні знаки номінують героїв дискурсу, ресурси магічного процесу, дії його учасників, стратегії і види діяльності та об'єднуються в номінативні групи, відповідно до англосаксонського уявленням про тривимірну модель світу верх (світ богів) – середина (світ людей і ельфів) – низ (пекло).

1. Magic people (*Герої середнього світу, люди, що володіють таємними магічними знаннями*): Wizard – чаклун, чарівник; Warlock – чарівник, чаклун, маг; Witch – чаклунка, відьма; Sorcerer – маг, чарівник, чарівник, чаклун, чарівник; Conjuror – чарівник, чародій, чарівник; Charmer – чарівник, маг, чарівник і т.д. Лексема magic people семантизує сему магічних впливів.

2. Magic creatures (*Антропоморфні демонічні істоти – supernatural living beings*) також відносяться до героїв магічного дискурсу: а) герой нижнього світу: Demon – демон, спокусник, злий дух, біс; Fiend – диявол; демон; Devil – сатана; Incubus – міф. інкуб; Mara Dementors – Дементори, які ширяють скелети в балахонах, що живуть у темряві і приносять смуток і смерть; б) герої верхнього світу: Spirit – дух; духовне начало; душа; Ghost – привид, примара; дух; Whitelighter – ангел добра (зберігач); The Elders – вищі маги добра; Angel of Destiny – ангел долі; Banshee – ірл., шотл. банши, привид-плакальниці, яка передвіщає мешканцеві будинку смерть; в) герої середнього світу: Sprite – ельф; фея; Vampire – вампір, вовкулак; Ogre – велетень-людоджер; Dwarf – гоблін, гном; Troll – троль; Fairy – міф. фея; чарівниця; Hag – відьма, карга, чаклунка, чародійка, баба-яга.

3. Magic animals (*Герої середнього світу – зооморфні демонічні істоти*): Dragon – дракон; Griffin – грифон; Unicorn – единоріг; Centaur – кентавр; Mermaid – русалка, сирена; Nаяда; Merman – водяний; тритон; Werewolf – вервольф, перевертень.

4. Локативи які номінують магічні заклади: Hogwarts School of Witchcraft and Wizardry – школа чаклунства і чарівництва «Хогвартс»; Beauxbatons Academy of Magic – академія магії Шармбатона; Department of Magical Law Enforcement – Відділ забезпечення магічного

правопорядку; *Department of Magical Accidents and Catastrophes – Відділ магічних пригод і катастроф*.

5. Інструментати які номінують артефакти магічного процесу: а) магічні тексти (magic texts) і б) магічні атрибути (magic tools – wax figure, candle, magic recipe, potion, magic ring, magic mirror, magic herbs, amulet, talisman, The Book of Shadows, Tarot Card, Pentacles and Pentagrams, Altar Rugs, Brooms, Custom Witch Bottles, Rune, etc), за допомогою яких відбувається магічне дійство (різного роду магічні ритуали): заклинання, замовляння, закляття і т.д. Комунікативну групу magic texts представляють лексичні одиниці, що містять семи заклинання, замовляння, закляття: *Spell – заклинання; Charm – заклинання, магічна формула; змова, наклеп; Conjuratation – заклинання, замовляння; чаклунство, чари; Oath – обітниця; Jinx – прокляття, приворот; Chant – пісня, спів; наспів, хорал, монотонне проголошення тексту*. Заклинання англословної казкової магії поділяються на: – побутові, спрямовані на нейтралізацію особистісних фобій, стану нервозності і для посилення магічних здібностей: *Shield Charm (Закляття Щита) – закляття створює невидиму стіну, що захищає, чаклує від слабких заклинань; Somnium – Заклинання мрій занурює об'єкт в уявну ситуацію; – протективного, що нейтралізують загрозу з боку сил «Зла», за допомогою чарівної палички, націленої на жертву. Треба уявити лякаючу фігуру комічною і, направивши на привид паличку, вимовити магічне слово, що дозволить переміщатися в просторі, зміну вигляду і т.д. Invisibility – чари, що роблять когось невидимим; Apparate – дозволяє з'явитися в потрібному місці, зворотне Disapparate – дозволяє переміщатися, зникаючи в одному і з'являючись в іншому місці; Transfigio – повертає предмету первісний вигляд. Заклинання побутової магії підрозділяються на наступні типи: захист від проклять (purification spell to break a curse); захист від лихослів'я (anti-slander spell); захист від ворога і ворога (spell to make an enemy move away, spell against a trouble-maker); захист від крадіжки (spell to stop someone from stealing); захист від підпалу (fire protection spell); захист чесного імені, репутації (protection spell for reputation); захист від психічного впливу (spell*

to rid yourself of psychic attacks); захист від фізичної травми (spell against physical harm); захист будинку від недоброзичливців (house protection spell); лікування недуги (spell against an illness. Магічні тексти, вимовлені за особливими правилами і в особливих умовах, символічно насичені і мають стійку формально-змістовну структуру, яка відбиває особливості містичного (іраціонального) свідомості. Автосугестія замови заснована на стилістичних прийомах – ритмічних повторях, транслітерації, римі, рекомбінаціях протективних лексем, простій і легко запам'ятовуваній синтаксичній структурі, імперативи, які нейтралізують страх, загрозу, стан нервозності (*If you are feeling nervous or threatened, repeat this chant quietly to yourself*): «*Divine Goddess, Goddess Divine; Divine God, God Divine; If evil dwells within this place, Please make it leave my space*». Композиційно замову складається з двох частин – позначення умов його проголошення і протективного тексту.

6. Процеси які позначають дії учасників дискурсу в магічному процесі. Дана група представлена наступними ЛЄ – а) active powers (активні сили): anticipation – передбачення; передбачення; augury – ворожіння, пророкування; telekinesis – телекінез (переміщення предметів на відстані); pyrokinesis – пирокінез (здатність керувати вогнем за допомогою сили думки); teleportation – телепортація; телекінез (переміщення матеріальних об'єктів зусиллям думки); б) inactive powers (статичні сили): *ability to take other forms and roles – здатність змінювати форму і ролі; ability to project oneself into the future and the past – здатність переноситися в майбутнє чи у минуле; ability to communicate with other gods and spirits – здатність входити в контакт з духами і іншими потойбічними силами; concentration or meditation – медитація (the magical power of the subconscious mind – магічна сила підсвідомості).*

7. Магічні ритуали як змішані знаки даного дискурсу припускають обов'язкове накладення символічних / семіотичних елементів на жорстку структуру події, визначають результативність містичної дії як основи магії. В ритуал залучаються знаки повсякденності, осмислені крізь призму містичної лінгвосеміотики, наділення істот / артефактів, дій і текстів корективними, попереджувальними і протективними

функціями. Магічний потенціал ритуалу підтримується наступними мовними знаками: колороморфними (*red venom, white venom, black venom, venom, yellow venom, etc*); зооморфними (*worm-blister*); натюрмортними (*water-blister, ice-blister*); нумерологічними (*nine horrors, nine venoms, nine poisons, three and thirty*); соматичними (*pain, blister, poison*); езотеричними (*devil's hand, witchcraft*); маніпулятивними (*deception*).

Магічний дискурс поділяється на казкову і побутову магію. Основою побутового типу магії є евристична вигадка, за допомогою якої здійснюється нейтралізація фобій, породжуваних побутовими забобонами внаслідок існування феноменів, суть яких незрозуміла людині [Могілей]. Особливе місце в побутовій магії займає магічний текст, який має яскраво виражений сугестивний потенціал, символічно насичений і реалізуючий базові стратегії застереження, корекції і протекції. Застереження спрямоване на попередження про можливі небезпеки, зафіксовані в етноспецифічній системі попереджувальних знаків. Корекція спрямована на зцілення недуг і нормалізацію девіантного психосоматичного стану через чітко алгоритмізовані, семіотично насичені обряди і замови. Протекція як захист від ворожих зовнішніх впливів здійснюється через заклинання і символічно насичені ритуали.

Результати й висновки. Казкова магія поєднує в собі маніпулятивний і естетико-художній типи вигадки, для передачі яких в дискурсивних культурах кожного соціуму сформувалася система дискурсивних засобів, що дозволяє обслуговувати різні потреби людини у вигадці і представляти їх у вербальній формі. Попри очевидні відмінності в мотивах і інтенції використання казкової вигадки, його створення (конструювання) пов'язане з типовими лінгвокогнітивними процедурами роботи уяви, що базуються на асоціативному характері мислення, і будь-які смислові зміни (спотворення, трансформації, модифікації) співвідносяться з процедурами перекатегоризації знань про світ і подальшим вираженням нових ідей у словесній формі.

Концептологічна вигадка спирається на категоріальну системність світу дійсного, пізнаного людиною, і представляється як процес вторинної концептуалізації, пов'язаної з осмисленням або переосмисленням ознак відомих понять,

з різними комунікативно-дискурсивними цілями, з встановленням нової системності і подальшим вираженням нових смислових утворень у вербальній формі. Джерелами казкової магії є тексти таких жанрів, як чарівна казка і фентезі – надзвичайно популярного у читачів, який викликає нині великий інтерес у дослідників.

Зупинимося докладніше на характеристиці цих жанрів. Деякі вчені вважають, що чарівна казка і фентезі – це один і той самий жанр художньої літератури. На мій погляд, це твердження абсурдне, оскільки, попри їх схожість, це принципово різні жанри. Семантику чарівної казки можна інтерпретувати, враховуючи її міфологічні джерела. Це все та ж сама міфологічна семантика, хоча вже відірвана від племінних вірувань, вона прийняла певну поетичну умовність, а також випробувала зрушення від космічного до соціального і індивідуального. Наприклад, найважливіша міфологічна опозиція «високий / низький» має в казці не космічний, а соціальний сенс.

Чарівна казка зображає найважливіші символи, мотиви і сюжети міфів. Основні процеси перетворення міфу в казку відбуваються за допомогою деритуалізації і десакаралізації, тобто ослаблення суворої віри в істинність міфічних «подій», розвитку свідомої вигадки, втрати етнографічної конкретності, заміни міфічних героїв звичайними людьми, міфічного часу – казково-невизначеним, за рахунок ослаблення або перенесення уваги з колективних доль на індивідуальні, з космічних на соціальні, з чим пов'язана поява ряду нових сюжетів і деяких структурних обмежень.

Фентезі як самостійний жанр художньої літератури сформувався на початку ХХ століття. Він являє собою вигадані ментальні конструкції, об'єктивовані в фантазійно-ігровій діяльності, яка демонструє необмежений політ авторської фантазії і є їх типологічними характеристиками. Ілюзорне невпізнання вигаданих конструкцій визначається відсутністю у них денотата в навколишньому, дійсному світі.

Фентезі поєднує в собі ознаки як чарівної казки, так і міфу, але трансформовані, переосмислені лінгвокреативною особистістю. Переоформлює ознаки, які дають змогу розмежувати поняття чарівної казки і фентезі:

1) в чарівній казці відбувається переосмислення реальності, передача в зашифрованому

вигляді стародавніх знань і народної моралі; фентезі декларує чистий відхід від реальності в уявний світ;

2) казкові герої в моральному плані мають чітке забарвлення – «добро» і «зло»; у фентезі це забарвлення розмите;

3) чарівна казка має в своїй основі чітку композицію (експозиція, зачин, розвиток сюжету, кульмінація, розв'язка) і сюжет; у фентезі така композиція відсутня;

4) казкові або міфологічні «сценарії», які використовуються у фентезі, не є сюжетом твору в цілому.

Перераховані вище ознаки дозволяють стверджувати, що чарівна казка і фентезі є самостійними жанрами магічного дискурсу, в основі яких лежить магія, фантазія і чари, вони будуються на вигадці, що реалізується в мові за допомогою системи архетипів, символів, персонажів і семантичних просторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адамчук Н. В. Традиційна міфологія як основа художньої концепції Валерія Шевчука : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01. Київ, 2008. 18 с.
2. Бехта І. А. Дискурс наратора в англомовній художній. Київ, 2004. 304 с.
3. Бурбело В. Б. Художній дискурс в історії французької мови та культури ІХ–ХVІІІ ст. : автореф. дис. ... доктора філол. наук : 10.02.05 Київ, 1999. 32 с.
4. Гнезділова Я. В. Емоційність та емотивність сучасного англомовного дискурсу: структурний, семантичний і прагматичний аспекти : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04. Київ, 2007. 291 с.
5. Горлова О. В. Народ як протоперсонаж епічного висловлювання (на матеріалі романної прози Валерія Шевчука : автореф. дис. ... філол. наук : спец.: 10.01.06. Донецьк, 2008. 16 с.
6. Козачук Н. В. Поетика української інтелектуальної прози 1960–1990 рр. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец.: 10.01.01. Івано-Франківськ, 2008. 20 с.
7. Могілей І. Міфопоетичні параметри «магічного реалізму» у творчості американських письменників-романтиків ХІХ століття. *Вісник Черкаського університету. Серія «Філологічні науки»*. 2013. № 5(258). С. 77–85.
8. Фенько Н. М. Естетичні функції картин сновидін у художніх творах українських письменників другої половини ХІХ–ХХ століть : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. : 10.01.01. Дніпропетровськ, 1999. 19 с.
9. Ячменьова М. М. Магічний реалізм як дискурс постмодернізму. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*. 2006. № 26. С. 155–158.
10. Хабермас Ю. Комунікативна дія і дискурс – дві форми повсякденної комунікації. Київ, 1996. С. 84–90.

REFERENCES

1. Adamchuk N. V. (2008) Tradytsiyna mifolohiya yak osnova khudozhn'oyi kontseptsiyi Valeriya Shevchuka [Traditional mythology as the basis of Valery Shevchuk's artistic concept] (PhD Thesis). Kyiv. pp. 18.
2. Bekhta I. A. (2004) Dyskurs naratora v anhlomovniy khudozhniy [Narrator's discourse in English-language art.] Kyiv. pp. 304.
3. Burbelo V. B. (1999) Khudozhniy dyskurs v istoriyi frantsuz'koyi movy ta kul'tury IX–XVIII [Artistic discourse in the history of French language and culture.] (PhD Thesis). Kyiv. pp. 32.
4. Hnezdilova Y. V. (2007) Emotsiynist' ta emotyvnist' suchasnoho anhlomovnoho dyskursu: strukturnyy, semantychnyy i prahmatychnyy aspekty [Emotionality and emotionality of modern English discourse: structural, semantic and pragmatic aspects.] Kyiv. pp. 291.
5. Horlova O. V. (2008) Narod yak protopersonazh epichnoho vyslovlyuvannya (na materialy romanoyi prozy Valeriya Shevchuka. [The people as a proto-character of an epic utterance (based on Valery Shevchuk's novel prose)]. Donets'k. pp. 16.
6. Kozachuk N. V. (2008) Poetyka ukrayins'koyi intelektual'noyi prozy 1960-90 rr. [Poetics of Ukrainian intellectual prose of 1960–90.] (PhD Thesis). Ivano-Frankivs'k. pp. 20.
7. Mohiley I. (2013) Mifopoetychni parametry «mahichnoho realizmu» u tvorchosti amerykans'kykh pys'mennykiv-romantykiv KhIKh stolittya [Mythopoetic parameters of "magical realism" in the works of American romantic writers of the XIX century] *Visnyk Cherkas'koho universytetu. Seriya «Filolohichni nauky»*. № 5(258). pp. 77–85.
8. Fen'ko N. M. (1990) Estetychni funktsiyi kartyn snovydin' u khudozhnikh tvorakh ukrayins'kykh pys'mennykiv druhoyi polovyny XIX–XX st. [Aesthetic functions of dream paintings in the works of Ukrainian writers of the second half of the XIX–XX centuries]. Dnipropetrovs'k, 1999. pp. 19.
9. Yachmen'ova M. M. (2006) Mahichnyy realizm yak dyskurs postmodernizmu [Magical realism as a discourse of postmodernism]. *Visnyk Zhytomyrs'koho derzhavnoho universytetu im. I. Franka*. № 26. pp. 155–158.
10. Khabermas Y. (1996) Komunikatyvna diya i dyskurs – dvi formy povsyakdennoyi komunikatsiyi. [Communicative action and discourse are two forms of everyday communication.] Kyiv. pp. 84–90;

A. D. RESHYTKO

Lecturer at the Department of Humanities,

Sumy Branch of Kharkiv National University of Internal Affairs, Sumy, Ukraine

E-mail: annareshytko@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0002-7891-7092>

MAGICAL DISCOURSE AS A SUGGESTIVE TYPE OF COMMUNICATION

The article is devoted to the main directions and tasks of modern discourse as a branch of linguistics on the example of English magic discourse. The term "discourse" is used in different meanings and is the subject of study in different directions. The purpose of the article is to provide a brief overview of existing research on magical discourse and to outline the prospects for its study on the basis of English. Relevant in the article is the description of magical discourse as a suggestive type of communication. Peculiarities of magic discourse realization are revealed. Distinctive features of a fairy tale and fantasy are characterized. The historical and cultural value of the phenomenon of magic has been formed over many millennia and remains among the value dominants of all modern cultures. This phenomenon, which originated as the beginning of the spiritual life of ancient civilizations, means sorcery rites and rituals associated with the belief in the ability of man to supernaturally affect people, animals, natural phenomena, as well as imaginary spirits and gods. Magic is inextricably linked with such concepts as mysticism, fiction, witchcraft, which reach the naive picture of the world and are categorized in magical texts that allow to psychologically counteract the negative impact of the environment. Such texts and related ritual actions belong to the magical discourse and are actualized in the genres of spells, spells, conspiracies, spells. The magic text has a pronounced suggestive potential, is symbolically rich and implements basic strategies of warning, correction and protection. At the dawn of humanity, people tried to find the perfect words, to generate healing texts – conspiracies, prayers, formulas of hypnosis.

The most successful of them were remembered, corresponded, passed down from generation to generation, and a person who professionally owns them was considered a magician, magician and sorcerer. Magical discourse as a suggestive type of communication operates within the framework of status-role communication, which implements the protective function of neutralizing domestic phobias through: magical semiotics; magic verbal; mystical rituals with suggestive power.

Magical discourse has a pronounced suggestive potential, is symbolically rich and implements basic strategies of warning, correction and protection. The key problems in the study of magical discourse remain the structure and stratification, the establishment of its features, units, categories, types; finding out ways to organize various discursive invariants, developing methods and procedures for its analysis.

Key words: magical discourse, suggestive communication, fairy tale, magic, fantasy.

УДК 81'42:811.133.1

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.1.28>

I. A. SVIDER

*Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language,
Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University,
Kamianets-Podilskiy, Khmelnytskyi region, Ukraine
E-mail: svider.iryana@kpnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-1200-4215>*

N. I. FRASYNYUK

*Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of English Language,
Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University,
Kamianets-Podilskiy, Khmelnytskyi region, Ukraine
E-mail: frasynuk@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0002-3168-3591>*

CATEGORIES OF GENDER IN INTERACTION

The speech code theory investigates the manner in which groups of human beings communicate due to particular social, cultural, gender or other factors. Thus, every speech code contains the notion of what it means to be a male or female, it gives the patterns of speech behavior depending on the social roles of each individual.

The aim of the paper is to consider and analyze the characteristic features of gender relations in the implementation of intercultural communication and problems that arise in such interaction. The relevance of this issue lies in deepening and intensification of intercultural ties between the states, as well as intensifying the struggle for democracy principles and norms, which includes overcoming social problems and, in particular, problems of gender relations. Gender is an integral part of speech behavior, it determines the stereotypical forms of behavior, confirmed by language means (verbal and non-verbal) that allow a person to present himself or herself in the society.

The particular attention is paid to gossip as a social and speech phenomenon and unavoidable activity among women and men as well. Gender differences in gossiping are also still under examination.

Such means as hedging, boasting, talkativeness, intonation, interruption typical for gender interaction help us to specify gender roles in the society and characterize some nuances of communication and to dispel stereotypes. Also, the lexical peculiarities of female and male speech are analyzed.

From the gender point of view, the following outcomes have been noted. Women are interrupted more than men; they tend to provide feedbacks to the utterance of the other participants more than men; both women and men are talkative; women have the different choices and frequency of the lexical items comparing to men; the speech of women is full of redundancy; women tend to gossip more than men; women hedge their speech acts to avoid being direct and clear.

Key words: gender, speech, communication, behavior, interaction, stereotype, gossip.

Introduction. Gender is the range of physical, biological, mental and behavioral characteristics pertaining to and differentiating between masculinity and femininity. Depending on the context, the term may refer to biological sex (i.e. the state of being male, female or intersex), sex-based social structures (including gender roles and other social roles) or gender identity.

For some linguists gender is regarded as a notion, which is close to the speech and conversation. The reason of it is not due to a biological difference. We can say that such phenomenon results from their different social positions. Men and women do not

speaking exactly the same. D. Khaidar also supports this idea: "In line with modern linguistic research on gender, the overall goal is to study the correlation between the use of speech and the gender of the speaker. Gender is seen as a social construct created in communication and relatively autonomous from the biological sex" [Khaidar : 121].

Beyond that, "Gender differences are shown not only in verbal communication, but also in nonverbal. Gestures, facial expressions, postures, movements, looks are important for social interaction, especially when it comes to the demonstration of attitudes, assessments, emotions to others" [Kornieva : 111].